

Huvudman

Skellefteå kommun
kundtjanst@skelleftea.se

Beslut

Datum 2026-06-08

Dnr SI 2026:2812

Sida 1 (7)

Ärendet

Tillsyn av förskoleklass och grundskola Medleskolan i Skellefteå kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Skellefteå kommun att senast den **8 oktober 2026** ha vidtagit nedan angiven åtgärd avseende brister rörande biblioteksplan. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Skellefteå kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Skellefteå kommun ska vidta följande åtgärd

Biblioteksplan

1. Se till att biblioteksplanen omfattar uppgifter om hur ändamålet med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås. Se vidare till att biblioteksplanen omfattar uppgifter om bemanning. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med en biblioteksplan som innehåller ovanstående uppgifter. (2 kap. 24 c § skollagen)

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Skellefteå kommun en anmärkning avseende brister rörande tillgång till skolbibliotek. Skellefteå kommun ska senast den **8 oktober 2026** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser bemanning av skolbibliotek.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2026:2812) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2026 inlett en tillsyn av Medleskolan i Skellefteå kommun. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Medleskolan följer gällande bestämmelser om elevers tillgång till bemannade skolbibliotek.

Tillsynen har genomförts den 6 maj 2026 genom intervjuer med elever, personal i biblioteksverksamheten och rektorn samt observationer. Som en del av tillsynen har även huvudmannens biblioteksplan granskats. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Biblioteksplan

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har inkommit med en biblioteksplan som omfattar skolenheten. Av planen framgår övergripande uppgifter om ändamålet medie- och informationskunnighet med skolbiblioteksverksamheten och ändamålet vad gäller att främja elevers läsande. Det framgår inte av planen

hur dessa ändamål ska uppnås. Av biblioteksplanen anges inte heller något om bemanningens omfattning i tid eller någon information om när bibliotekarien ska vara på plats. Av intervju med rektorn framgår att information om bemanning inte framgår av biblioteksplanen då den är upprättad av huvudmannen för flera skolor där samtliga skolor har olika förutsättningar.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår även att varje huvudman ska i en biblioteksplan precisera hur ändamålet med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås. En kommun eller en region kan anta en särskild skolbiblioteksplan eller beskriva skolbiblioteksverksamheten i den biblioteksplan som den ska anta enligt 17 § bibliotekslagen. (2 kap. 24 c § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat att regeringen föreslår att det ska införas ett krav i skollagen på att skolbibliotek ska vara bemannade i sådan utsträckning att ändamålen med skolbibliotek uppnås. I och med att huvudmannen i biblioteksplanen ska precisera hur ändamålet med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås ska biblioteksplanen alltså även omfatta bemanningen av skolbiblioteket. Det ska således i biblioteksplanen anges t.ex. hur många timmar i veckan och med vilken frekvens en skolbibliotekarie ska vara på plats. (prop. 2023/24:164 s. 37)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav vad gäller biblioteksplanen. Av tillsynen framgår att planen visserligen innehåller uppgifter om ändamålet med biblioteksverksamhet, det framgår dock inte hur ändamålet ska uppnås avseende medie- och informationskunnighet samt att främja elevers läsande. Tillsynen visar även att det i planen saknas information om i vilken omfattning skolenhetens bibliotek ska bemannas. I biblioteksplanen ska det exempelvis anges hur många timmar i veckan och med vilken frekvens en skolbibliotekarie ska vara på plats.

Anmärkning

Tillgång till skolbibliotek

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av observationer och intervjuer med elever, skolenhetens bibliotekarie och rektorn framgår att det finns ett bibliotek på skolenheten och att bibliotekets verksamhet är samlad i en lokal som hålls ordnad av

bibliotekarien. Vidare framgår att biblioteket är öppet och bemannat av bibliotekarien varje fredag. När biblioteket inte är bemannat är det öppet och lärare samt elever har tillgång till biblioteket. Det framgår även av observationer och intervjuer att utbudet av analoga medier är varierat och målgruppsanpassat. Utbudet omfattar exempelvis faktaböcker och skönlitterära böcker såsom kapitelböcker i olika genrer och lättlästa böcker.

Av intervjuer med elever, bibliotekarie och rektorn framgår att det saknas ett utbud av digitala medier, exempelvis musik och film, i biblioteket. Bibliotekarien uppger i intervju att det är en målsättning att biblioteket ska kunna erbjuda digitala medier i biblioteket men att det inte är ekonomiskt möjligt. Det framgår även av intervju med bibliotekarie och rektorn att det finns ett digitalt program, Legimus, som endast erbjuds till elever med ett dokumenterat behov av programmet. Elever har även tillgång till böcker på andra språk via en digital tjänst, men att utbudet inte finns att tillgå i skolbiblioteket.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår bland annat att eleverna i förskoleklass och grundskolan ska ha tillgång till skolbibliotek på den egna skolenheten. Med skolbibliotek avses i denna lag en samlad, gemensam och ordnad verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen. (2 kap. 24 a § skollagen)

Av läroplanen framgår att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek. (Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar)

Av förarbeten till skollagen framgår vidare att för att främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet behöver skolbiblioteken därför inneha såväl analoga som digitala medier. Begreppet medier bör ha samma innebörd som i bibliotekslagen och innefatta både litteratur i olika format och andra kulturuttryck som musik och film (prop. 2012/13:147 s.22)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav vad gäller tillgång till digitala medier i skolbiblioteket. Av tillsynen framgår visserligen inte annat än att det finns en samlad, gemensam och ordnad biblioteksverksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen.

Tillsynen visar dock att det i skolbibliotekets utbud saknas tillgång till digitala medier i olika format och kulturuttryck som exempelvis musik och film. Skolbiblioteket ska finnas i en särskild lokal där det bedrivs en genomtänkt verksamhet som ska vara samlad gemensam och ordnad. Mot den bakgrunden kan digitala medier och digitala tjänster som finns tillgängliga på annan plats inte ses som en del av skolbibliotekets utbud och innehåll.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Skellefteå kommuns verksamhet vid Medleskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller tillgång till skolbibliotek. Utredningen visar att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav vad gäller tillgång till digitala medier i skolbiblioteket. Mot bakgrund av att elevers tillgång till skolbibliotek i övrigt uppfyller författningarnas krav bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela ange Skellefteå kommun en anmärkning.

Område utan konstaterad brist

Bemanning av skolbibliotek

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elever, skolenhetens bibliotekarie och rektorn framgår att bibliotekarie bemannar biblioteket varje fredag. Vidare framgår att elever har tillgång till biblioteket även övrig tid då det alltid är öppet. Av intervjuer med rektorn och bibliotekarien framgår vidare att bibliotekariens uppdrag är att säkerställa att bibliotekets utbud av böcker är uppdaterat och målgruppsanpassade. Rektorn uppger att bibliotekarien fokuserat på att uppdatera, gallra och ordna böckerna i biblioteket under detta läsår.

Av intervju med rektorn framgår att bibliotekariens uppdrag är att främja elevernas språk- och läsutveckling samt arbeta med medie- och informationskunnighet. Rektorn uppger att bibliotekarien genomfört några läsfrämjande aktiviteter exempelvis lästräning med elever. Vidare framkommer i intervju med bibliotekarien att ytterligare läsfrämjande aktiviteter genomförts såsom besök i klasser och presentation av böcker.

Av intervjuer med rektorn och bibliotekarien framgår att bibliotekarien för närvarande inte arbetar med medie- och informationskunnighet inom ramen för skolbiblioteksverksamheten men att målet framåt är att bibliotekarien ska vara delaktig i detta arbete.

Av intervjuer med rektorn och bibliotekarien framgår att bemanningen av biblioteket är tillräckligt för att uppnå de ändamål som ska uppnås. Bibliotekarien uppger att det finns utrymme i tjänsten som bibliotekarie att genomföra fler aktiviteter och arbeta mer aktivt med läsfrämjande insatser och medie- och informationskunnighet, exempelvis källkritik.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att utöver de ändamål som anges i 2 § bibliotekslagen (2013:801) ska ett skolbibliotek främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet. (2 kap. 24 b § skollagen)

Av skollagen framgår bland annat att skolbiblioteken ska vara bemannade i sådan utsträckning att ändamålen med skolbibliotek uppnås. (2 kap. 24 d § skollagen)

Av förarbeten till skollagen framgår att utöver att främja elevernas läsförmåga anser regeringen att förmågan att finna, analysera, kritiskt värdera och skapa information i olika medier och sammanhang är av central betydelse för skolbiblioteksverksamheten. Liksom läsförståelse är medie- och informationskunnighet en förmåga som är väsentlig såväl för elevers möjligheter att fungera som samhällsmedborgare och delta i det demokratiska samtalet som för deras kunskap utveckling i skolans alla ämnen. I ett samhälle med snabb och omfattande spridning av information är elevers kunskaper inom informationssökning och källkritik även viktiga för att bygga upp en motståndskraft mot desinformation och propaganda. (prop. 2023/24:164, s. 24)

Av förarbetena framgår vidare att bemanningen behöver vara av den omfattningen att det är fråga om ett skolbibliotek enligt den definition som framgår av 24 a §, dvs. en samlad, gemensam och ordnad verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen. Det innebär att skolbibliotekarierna måste ha tid att fortlöpande se till att utbudet uppdateras och anpassas efter de olika elevgrupperna på skolan och till att interagera med övrig personal och elever. Hur omfattande bemanningen ska vara får huvudmännen bedöma vid organiseringen av skolbiblioteksverksamheten utifrån elevsammansättningen och de lokala förutsättningarna. Bemanningen måste dock vara av den omfattningen att de i 24 b § angivna ändamålen med skolbibliotek uppnås, dvs. utöver de ändamål som anges i 2 §

bibliotekslagen (2013:801) ska ett skolbibliotek främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet. (prop. 2023/24:164, s. 67)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Christina Hjalmarsson

Beslutsfattare
Signerat av: Christina Hjalmarsson

X Caroline Göth

Föredragande
Signerat av: Caroline Göth